

Sygn. akt VIII Cz 290/15

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marek Lewandowski (spr.)

Sędziowie: SO Jadwiga Siedlaczek, SO Małgorzata Kończal

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2015 roku w Toruniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.** przeciwko **S. B. i M. B.**
o nadanie klauzuli wykonalności z zaznaczeniem przejścia uprawnienia

na skutek zażalenia wnioskodawcy

od **zarządzenia Przewodniczącego w Sądzie Rejonowym w Grudziądzu**

z dnia **18 marca 2015 r.**

sygn. akt **I Co 221/15**

p o s t a n a w i a: uchylić zaskarżone zarządzenie

Uzasadnienie Zaskarżonym zarządzeniem zarządzono zwrot wnioskodawcy wniosku o nadanie klauzuli wykonalności z zaznaczeniem przejścia uprawnienia. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazano, że zarządzeniem z 25 lutego 2015 r. Przewodniczący wezwał pełnomocnika wnioskodawcy do usunięcia braków formalnych wniosku o nadanie klauzuli wykonalności z zaznaczeniem przejścia uprawnień poprzez przedłożenie tytułu wykonawczego, tj. nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z 7 lipca 2005 r. wydanego w sprawie VI Nc 1071/05 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności – w terminie tygodniowym od dnia doręczenia wezwania pod rygorem zwrotu wniosku. W określonym terminie wnioskodawca nie przedłożył przedmiotowego tytułu wykonawczego.

W ocenie Przewodniczącego, z istoty instytucji tytułu wykonawczego wynika, że warunkiem koniecznym wydania następcy prawnemu wierzyciela tytułu wykonawczego obejmującego tytuł egzekucyjny wraz z klauzulą wykonalności nadaną w trybie art. 788 § 1 k.p.c. jest przedłożenie oryginału tytułu wykonawczego. Rzeczą Sądu jest dbanie o to, by w obrocie prawnym nie funkcjonowały dwa odrębne tytuły wykonawcze stwierdzające ten sam obowiązek dłużników, które następnie mogłyby zostać wykorzystane do wszczęcia dwóch równoległych postępowań egzekucyjnych.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia wskazano art. 130 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Zażalenie na powyższe zarządzenie złożył wnioskodawca, który zaskarżył je w całości. Skarżący zarzucił naruszenie prawa procesowego, tj.:

- przepisu art. 130 § 2 k.p.c. zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez błędną wykładnię i zastosowanie, podczas gdy w niniejszej sprawie brak było jakichkolwiek podstaw do zwrotu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, a okoliczność nieprzedłożenia tytułu wykonawczego wydanego na rzecz pierwotnego wierzyciela nie stanowi braku formalnego wniosku o nadanie klauzuli wykonalności w trybie art. 788 § 1 k.p.c.,

- przepisu art. 788 § 1 k.p.c. poprzez błędną wykładnię skutkującą przyjęciem, iż wierzyciel wraz z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności z przejściem uprawnień powinien przedłożyć tytuł wykonawczy wydany na rzecz pierwotnego wierzyciela, podczas gdy regulacja powołanego przepisu nie nakłada takiego obowiązku, zaś wierzyciel wykazał wszystkie przesłanki uzasadniające zastosowanie powołanej regulacji – wykazał dokumentem w wymaganej przez prawo formie okoliczność przejścia uprawnień,

- przepisu art. 776 k.p.c. w zw. z art. 783 § 1¹ k.p.c. i § 181 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 23 lutego 2007 r. – regulamin urzędowania sądów powszechnych, poprzez błędną jego wykładnię oraz nieuwzględnienie, iż formułę prawną klauzuli wykonalności umieszcza się na odpisie tytułu egzekucyjnego, o wydanie którego wierzyciel wniósł we wniosku o nadanie klauzuli wykonalności – tym samym przedłożenie tytułu wykonawczego na rzecz pierwotnego wierzyciela jest całkowicie zbędne do uzyskania przez aktualnego wierzyciela klauzuli wykonalności oraz tytułu wykonawczego na swoją rzecz, zaś ww. przepisy dopuszczają istnienie w obrocie prawnym tytułu wykonawczego na rzecz pierwotnego wierzyciela oraz na rzecz następcy prawnego,

- przepisu art. 788 § 1 k.p.c. w zw. z art. 793 k.p.c. i art. 794 k.p.c. poprzez błędną wykładnię oraz pominięcie okoliczności, iż zasada wydania jednego tytułu wykonawczego odnosi się tylko do tego samego wierzyciela, zaś zasady tej nie narusza wydanie tytułu wykonawczego na rzecz nabywcy wierzytelności (następcy prawnego pierwotnego wierzyciela), któremu uprawnienie do żądania nadania klauzuli wykonalności na jego rzecz przyznał ustawodawca w art. 788 k.p.c.

Na podstawie powyższych zarzutów skarżący wniósł o:

- 1) uchylenie zaskarżonego zarządzenia i nadanie biegu wnioskowi wierzyciela o nadanie klauzuli wykonalności z przejściem uprawnień,
- 2) zasądzenie od dłużników na rzecz wierzyciela kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie jako uzasadnione prowadziło do uchylenia zaskarżonego zarządzenia.

Na wstępie należy zaznaczyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych za utrwalony należy uznać pogląd o dopuszczalności zażalenia na zarządzenie przewodniczącego w Sądzie I instancji o zwrocie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu. Nie budzi zatem większych wątpliwości Sąd Okręgowy odpowiedź na pytanie o dopuszczalność zażalenia wnioskodawcy w rozpoznawanej sprawie. Wprawdzie postępowanie klauzulowe (in concreto postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu z zaznaczeniem przejścia uprawnienia) jest zaliczane na ogół do postępowań pomocniczych, to jednak dominuje zapatrywanie, że zarządzenie o zwrocie wniosku o wszczęcie tego postępowania jest zaskarżalne na podstawie art. 394 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 25 marca 2013 r., I ACz 318/13, LEX nr 1305930; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 2 lutego 2011 r., I ACz 46/11, LEX nr 1680255).

W doktrynie i orzecznictwie generalnie przyjmuje się, że określony w art. 130 § 1 i 2 k.p.c. tryb usuwania braków formalnych pism procesowych ma zastosowanie zarówno do wymogów formalnych określonych w art. 126 k.p.c., jak i warunków szczególnych pism wskazanych w przepisach regulujących wymogi poszczególnych pism procesowych. Przykładowo tryb usuwania braków przewidziany w art. 130 § 1 i 2 k.p.c. znajduje odpowiednie zastosowanie w przypadku wniosku o wszczęciu egzekucji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 1996 r., III CZP 61/96 Lex 25394), czy wniosku o wyjawienie majątku (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2001 r., III CZP 70/01, Lex 49690).

W judykaturze trafnie dostrzeżono, że regulując zasady postępowania o nadanie klauzuli wykonalności tytułom egzekucyjnym, ustawodawca nie określił warunków, jakim powinien odpowiadać wniosek o nadanie klauzuli

wykonalności, jak również nie zawarł ogólnego wymogu dołączenia do takiego wniosku tytułu egzekucyjnego, któremu ma być nadana klauzula. Skoro zatem przepisy kodeksu postępowania cywilnego dotyczące postępowania klauzulowego nie regulują (poza wyjątkiem przewidzianym w art. 784 k.p.c.) warunków, jakim powinien odpowiadać wniosek o nadanie klauzuli wykonalności, ani nie określają, jakie dokumenty mają być do niego dołączone, to zgodnie z art. 13 § 2 k.p.c., należy stosować w tym zakresie ogólne przepisy kodeksu postępowania cywilnego o pismach procesowych, w tym art. 125-130 k.p.c. oraz art. 187 k.p.c., dotyczący pozwu, jako pisma wszczynającego postępowanie w sprawie (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2001 r., III CZP 53/01, Lex 49107).

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy, zgodzić się należy ostatecznie ze skarżącym, że brak było podstaw prawnych do wydania zarządzenia o zwrocie wniosku z powodu nieprzedłożenia przez wnioskodawcę tytułu wykonawczego wydanego na rzecz poprzedniego wierzyciela. Nie zasługuje na aprobatę stanowisko Przewodniczącego w Sądzie I instancji, że niedołączenie tytułu wykonawczego stanowi wymóg formalny wniosku o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu z zaznaczeniem przejścia uprawnień. W szczególności wymogu tego nie przewiduje art. 788 § 1 k.p.c.

W rezultacie - zdaniem Sądu Okręgowego - zarzuty skarżącego podlegały uwzględnieniu. Jedynie ubocznie należy zauważyć, że powołane w uzasadnieniu zarządzenia postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z 16 stycznia 2014 r., II Cz 64/14, LEX 1511873, dotyczyło postanowienia Sądu I instancji o oddaleniu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, nie zaś zarządzenia o zwrocie tego wniosku. Rozstrzygnięcie to, jak trafnie zauważył skarżący, nie jest wiążące dla Sądu orzekającego w niniejszej sprawie.

Na zakończenie należy podkreślić, że ograniczony zakres kognicji Sądu w postępowaniu zażaleniowym stoi na przeszkodzie dokonaniu merytorycznej oceny zapatrywania wyrażonego w powołanym orzeczeniu SO w Krakowie. Jak wynika z treści dołączonych do zażalenia judykatów stanowisko to nie jest powszechnie aprobowane w orzecznictwie sądów powszechnych.

Z podanych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania zażaleniowego orzeknie Sąd a quo w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).